

BYLO NEBYLO - 17

Pondělí, 04 března 2013

Švédký stál vybraných událostí, jak šly dájí jinými. Dnešní menu: demos kratein, závisti navzdory, jako blesk, od mošme k mošmi, tmavomodrý svšt, jak se bude jmenovat, oslintané zvonečky, na západ od ráje, Don Špagát, státní matematika, bene bene, z pšny zrozená, kafe od Ášida, oceloví ptáci.

25.2.1948 – facebookovská zmanipulovaná mládež vyrazila z Karlova náměstí směrem k Pražskému hradu, a vyjádřila podporu prezidentovi Benešovi. V Nerudově ulici narazila na ostře nabitě samopaly. Mezitím prezident muš, který má jen „malé pravomoce a v podstatě akorát reprezentuje“, přijal demisi 12 ministrů vlády a nahradil je novými dle Gottwaldova výběru. A tak jsme následujících 40 let slavili Vítězný únor. Máj prapradědek, m rodinné truhlárny s 11 zaměstnanci, z toho dostal astmatické záchvat a umřel. Moje prarab, švagrová vnučka toho prapraděka, stála v davu na Václaváku a fandila Gottwaldovi. A já tak nějak nevím, proč tenkrát prezident tu demisi podepsal – byl to uš jen nemocný a unavený muš, nebo se bál krveprolití, nebo se rozhodl jako demokrat nechat si to dle pšání velké části občanstva vyřadit všem? 25.2.1634 – zemřel v Chebu Albrecht Václav Eusebius z Valdštejna, vojévšce, generalissimus císařských vojsk, generál Oceánského a Baltského moš, vévoda frýdlantský a mecklenburský, majitel první soukromé armády a král všech tunelářů. Místo materiálními statky (Valdštejnovi vlastnili jen malou tvrz se sedmi vesnicemi s 92 poddanými) vybavil otec Vilém svého synka rozhodností, válečnickým talentem, chytrostí, lstivostí a černou dírou místo svšdomí.

Během svého pobytu v Praze si nechal mladík z Valdštejna sestavit horoskop od dvorského astronoma Keplera, který to nedostatečně placen císařem, si takto pšivydával. Pšestože z Valdštejna znal jen jméno a datum vystihl jeho osudy i povahu obdivuhodně pšesně: „...velmi inteligentní osobnost s vysloveně sociálními sklony a odporem ke všemu všednímu a konvenčnímu, s touhou po výjimečnosti a chorobnou ctižádostí. Bude považován za samotáře, nepozná lásku manželskou ani bratrskou, k nikomu nenajde bližší vztah. Bude lakotný a ukrutný. Dojde vysoké hodnosti a bohatství, na cestě za ním si však proti sobě popudí mnoho nepřátel, s nimiž bude vždy zápasit.“ Voják, alespoň v tehdejší době, získává majetek ve vyhraných válkách. A Albrecht sice nebyl válečnický genius, zato byl geniální manažer. Zahájil tím, že pševlékl víru z Eskobratrské na katolickou, ukřivčil stavovskou pokladnu a pšehl s ní k císaři. Jeho ššťastná chvíle pšla spolu s Bílou horou, nálety letou válkou a hlavně s pobělohorskými konfiskacemi, díky kterým rozhojnil svůj majetek na více než padesát panství a statků. Jeho vévodství bylo státem ve státě. Kazil měnu, lacino kupoval, draze prodával. Vydělal stálou armádu, čítající asi 100 000 mužů, a to nikoli z císařské apanáže, nýbrž z kontribucí nepřátelských i spojeneckých území svého vévodství a vládl jí tvrdou rukou.

Nebýt syfilidy a závisti, mohl se stát českým králem. Nenáviděli ho všichni: protestanti, katolíci, Němci, Češi, generálové, lichváři, ošizení, okradení. Nakonec i císař. A tak ho ze svých služeb propustil. V se po Evropě rozlili švédové. Tak císař Valdštejn pškně odprosil, Valdštejn se postavil do čela armády a šel si to se švédama rozdat. Jenže ho to tak nějak uš nebavilo. Válka se táhla jak sejra. Valdštejn částečně vyprávěl švédy z Čech a Bavorska. Nicméně pro svou nechuť dále bojovat byl tajně prohlášen na císařském dvoře za zrádce a cestou do Sasky byl muš, který Habsburkům zachránil trůn, nemocný a na prahu smrti v Chebu zavražděn. 25.2.1899 – zemřel Paul Julius Reuter, britský novinář, námořní pšvod, zakladatel jedné z prvních tiskových agentur. Jmenoval se vlastně Israel Beer Josaphat, ale v osmadvaceti letech se stal křesťanem a přijal jméno Reuter. Pracoval jako úředník v bance svého strýce a brzy si uvšdomil, jakou cenu má informace. Krátce po vynálezu elektrického telegrafu založil v Cíchách svou první kancelář. Na telegrafní trase Berlín - Paříž scházelo propojení v úseku Čáchy - Brusel; Reuter toto spojení zajistil pomocí poštovních holubů. 26.2.1735 – narodil se Josef Rosenauer, český inženýr, stavitel Schwarzenberského kanálu. Během uš prokázal mimořádné schopnosti pro lesnictví i práci geometra, ale jeho povýšení bránil nemanželský pšvod. Roku 1759 Marie Terezie tuto diskriminační pšekážku odstranila a Rosenauer nastoupil jako lesní adjunkt do schwarzenberského lesního úřadu v Českém Krumlově. Pro pohodlné zásobování města Vídně palivovým a stavebním dřívím vyprojektoval 44 km dlouhý vodní kanál spojující jeden z přítoků Studené Vltavy a rakouskou řeku Große Mühl, Dunaje, čímž propojil úmoří Severního a Jižního moš, získal čestné občanství Vídně a planetku 85389. 26.2.1776 – narodil se Levi Strauss, americký obchodník, který oblékl svšt do džínů. Jeho jméno pšvodně znalo Löb, pšejmenem pšesídlení do Spojených států, kam odjel v roce 1847 se svou matkou a sourozenci. Kalifornská zlatá horečka, která nedlouho poté propukla, pštáhla Strausse do San Franciska. Nevykořistil si tam však claim, ale velkoobchod s textilem a oblečením. 26.2.1932 – narodil se J. R. Cash, americký zpěvák, kytarista a skladatel.

J.R. nejsou jen tak obyčejné iniciály, alebrž plnohodnotné křestní jméno. Rodiče se prý nemohli na žádném jménu shodnout, pouze na těch dvou písmenech. Armáda to však odmítla akceptovat, tak si jméno upravil na John R. Cash. Pak se chopil kytary a narodila se legenda Johnny. Zájemná trauma z dětství ho inspirovalo k zhudebnění básně Silversteina „A boy named Sue“. Máru pak tato píseň inspirovala k pojmenování jednoho malého zeleného papouška.

27.2.1936 – zemřel Ivan Petrovič Pavlov, ruský fyziolog, psycholog a lékař, objevitel podmíněných reflexů, zakladatel klasického podmiňování jako jedné z teorií učení. Biblí našich domácích zvířatek dravé zvíře je ovšem podmiňování operantní, jinak též nazývané učení úspěchem, kdy se „cvičenec“ učí z důsledků svého chování. Klasické podmiňování se učívá například v léčbě alkoholismu - alkoholikovi se po požití, čímž

dívání se na alkohol podá tableta, která do půl hodiny způsobí zvracení. Za několik týdnů alkoholik zvrací už jen pění pohledu na flašku :-)

27.2.1902 – narodil se John Steinbeck, americký spisovatel oceněný Nobelovou cenou za literaturu za rok 1962. Příběhy Steinbeckových hrdinů se nejčastěji odehrávají v Kalifornii, v údolí Salinas, v Monte v San Joaquin Valley. Toto území bývá ještě dnes, téměř století po spisovatelově smrti, nazýváno „Steinbeckovou zemí“.

„dám často pochmurné a depresivní, mám Steinbeckovy knihy ráda.“
 „O myšlech a lidech“ úplně nejvíc.

28.2.1824 – narodil se Jean Francois Gravelet, francouzský provazochodec a akrobat, který si zvolil umělecké jméno Charles Blondin podle barvy svých vlasů a jako první člověk přešel po napnutém laně Niagarské vodopády.

Stalo se tak 30. června 1859 a jeho exhibici tehdy údajně sledovalo 25 000 diváků. Vodopády pak člověk mnohokrát - se zavázanými očima, pozpátku, zabalen v pytlí, se svázanými rukama, na bicyklu, s kolečkem, občas si lehnul, metnul salto či si usmažil a pojedl pravou francouzskou omeletu. Zakoušel efektním kouskem, kdy na laně přešel na zádech svého manážera. Kupodivu zemřel v posteli v početněm věku 73 let.

1.3.1950 – bylo provedeno sčítání lidu, podle jehož výsledků žilo u nás v Československu k tomuto datu 12 338 450 obyvatel (z toho Československo 8 896 133 a Slovensko 3 442 317).

1.3.1456 – narodil se v Krakově Vladislav Jagellonský, budoucí český a uherský král. Po smrti prvního a posledního českého krále Jiřího z Poděbrad, usedl na trůn Jagellovec Vladislav, v jehož prospěch se král Jiří vzdal nástupnického práva svých synů. Udal to jednak proto, že ti synové vlastně nástupnické právo neměli (všichni Jiřího děti se narodily dříve, než se stal králem, pak už ani on), druhak proto, že Jiří potřeboval spojení proti uherskému Matyášovi Korvínovi, který si brousil zuby na českou korunu a postavil se do čela proti české královské. A toho spojení hledal Jiří u polského krále Kazimíra.

Kazimír se sice tvářel, že výměnou za království pro syna Vladislava pomůže, ale nepomohl. Jiří musel vybojovat sám. Vybojoval Čechy a pak umřel. Morava, Slezsko a obě Lužice zůstaly Matyášovi. Na trůn nastoupil Polák Vladislav. Ale ani Matyáš nechtěl Moravu vydat zdarma, a tak se chlapi chvíli potřebovali, ale pak už toho měli tak nějak dost, a království si rozdělili. S tím, že ten, který přežije, získá druhou polovinu. První umřel Korvín.

Vladislav Jagellonský byl panovník k uzoufání šedivý. V záse a mírumilovný člověk, což je sice prima v soukromém životě, ale k řízení státní politiky je to trochu málo. A tak české státní zasedání, zatímco měkkosrdce král na soudech a sněmch prospával, a když ho vzbudili, každému odkýval s komentářem: „Dobře! Dobře!“

Král to byl sice na baterky, ale protože uměnil milovat, postavil nám Prahou bránu, vodárnu u Mánesa – Ševcovskou, opravil Hradčany, pohnul se stavbou Svatovítské katedrály, zbudoval Vladislavský sál a postavil věž Daliborku, která získala jméno po svém prvním vězni, jehož naučila nouze housti.

1.3.1445 – narodil se Sandro Botticelli, renesanční italský malíř.

Sandro je zkrácenina od Alessandro, Botticelli pak nelichotivá přezdívka jeho tlustého bratra. Začínal jako zlatník, potom se učil u uznávaného malíře Filippa Lippiho.

Pracoval především na zakázku rodu Medicejský. Na konci svého života podlehl fanatickému knězi Savonarolovi a všeobecnému florentskému šílenství a naházel několik svých děl na hranici uštěpatosti pálení marností. Je pohřben v tom samém kostele jako Amerigo Vespucci.

V jeho rodné Florencii, z které kromě 2 let, kdy pracoval na výzdobě Sixtinské kapele, nevytáhl paty, není pro samého Botticelliho kam plivnout :-)

Jeho Zrození Venuše je hlavní atrakcí galerie Uffizzi.

2.3.1912 – zemřel Vilém Mrštík, český spisovatel.

Autor Pohádky máje a spoluautor populární travičky Maryši na stará kolena propadl melancholii a stihomamu. Potrpěl si na lolitky a všeobecně se to o něm vědělo.

Když je viděl svátně oblečeného souseda, který vychází z domu, vsugeroval si, že ho jde udat kvůli dívčině, co mu pomáhá ve věle, a podřekl si skalpelem hrdlo.

2.3.1927 – zemřel Jan Kašpar, český inženýr a průkopník aviatiky.

Po studiích nejprve pracoval u Laurina a Klementa, pak se vrátil do rodných Pardubic a začal si stavět letadlo. Uprostřed práce ho dostihla zpráva, že Francouz Louis Blériot přeletel La Manche. Kašpar nicméně letadlo dostavěl, ale nelétalo. Tak si koupil stroj Blériot XI, který vybavil vlastním motorem.

A na jaře 1910 konečně vzletl. V spěšně skočil. Cvik ale dělá mistra a za krátko uletěl i 2 kilometry. Rok po té doletěl z Pardubic až do Prahy.

„Podél železniční tratě blížil se letoun od Pardubic ku Praze. Nad Prahou jej obklopila mlha, ale státní letadlo se státní stávkou Vltavy, zamířil pilot bez váhání k chuchelskému závodnímu letišti a přistál. Nejedle přistál v Rakousku-Uhersku – zastávkou končí, pilot si přešel slavnostní oblek a odjel do Prahy na svatbu svého přítele.“

2. března je zřejmě den s negativní energií, protože 15 let po smrti Viléma Mrštíka taktéž letec končí svůj život sebevraždou. Letadlo, s kterým přeletel 121 km mezi Pardubicemi a Prahou za 92 minut ve výšce asi 800 m, věnoval Národnímu technickému muzeu, kde je vystaveno dodnes. Mára Kosmasová